

ROBERT LAX

A hajnal

Néha keresőútra indulunk,
és nem tudjuk, mit keresünk,
míg vissza nem érünk a kezdőponthoz.

A költőről lásd Görföl Tibor:
Robert Lax és az ártatlan-
ság költészete. Vigilia, 2020.
június, 444–451.

*Kezdetben (az idő kezdetén, hogy többet ne mondjunk)
ott voltak a körök: az ürességben forogva
mozgásuk kijelölte a kezdeteket és végeket,
a kezdetet és a véget egyetlen vonalon. A bölcsesség
maga is körökben táncolt, mert a körök voltak az országai:
a nap forgott, világok köröztek, évszakok váltakoztak, s
mindenek körmozgást végeztek: ám a kezdetben
a kezdet és a vég egy volt.*

*És kezdetben volt a szeretet. A szeretet kört alkotott:
mindenek ebben szökkentek szárba; a kör aztán
átfogta a kezdeteket és végeket, a kezdetet és a véget.
A szeretetnek külön köre volt, s forgó tánca kijelölte
a szeretet terét az űrben: a közepén meg
forrás fakadt.*

Hajnalcsillagok

*Láttad az én cirkuszomat?
Láttál valaha ilyesmit?
Felkeltél-e már kora reggel, s láttad-e, ahogy a nagy kocsi
bevonulnak a városba?
Láttad-e, ahogy elfoglalják a mezőt?
Ott voltál-e, mikor rendbe szedtek mindent?
Láttad-e, mikor lámpásoknál felhúzták a konyhát a sötétben?
Láttad-e, hogy tüzet gyújtanak, s a dohányosok csendben beszélgetve
letelepednek köréje?
Ahogy feltűntek a hajnal első sugarai, láttad-e,
ahogy hálósájkjukba bújva lefekszenek aludni?
Hogy aludjanak kissé, míg ideje nem lesz
kitekerni a ponyvát, felhúzni a sátrat,
vizet húzni és vinni embernek és állatnak;
ott voltál, mikor előjöttek az állatok,
a nagy csörtető elefántok, hogy széthúzzák
a cölöpöket és szétterítsék a ponyvát?
Ott voltál, mikor a reggel végigvonult a fűvön?*

Ott voltál, mikor a nap kitekintett a felhők sötét rácsai mögül,
s a konyha tüzénél alvó emberekre vetette szemét?
Láttad, ahogy a metsző reggeli szél bekap hálózásaikba?
Láttad, ahogy a hajnalcsillag pislákol az égbolton?
Hallottad a halkán duruzsoló emberek visszafojtott hangját,
hallottad, ahogy nevetnek a konyhai tűz körül?
Mikor a hajnali csillagok ledobták lándzsáikat, és megöntözték az eget...
Nézted már a harmatköröket fűszálak törein?
Láttad már csillag fényét harmat világán átszűrődve?
Láttad már, ahogy a reggel végigvonul a fűvön?
És ahogy minden levélnél ott a reggel?
Ott voltál, mikor kifeszítettük a kötelet,
mikor kiterítettük az eget,
mikor felállítottuk az égboltot?
Ott voltál, mikor a hajnali csillagok együtt zengedeztek,
és Isten minden gyermeke felkiáltott örömeiben?

✱

Alszanak még sokáig, a légtornászok;
Álomba merülnek, nem tudva, hogy fent már a nap.
Az Úr sem kelti fel őket,
a napsugarak sem érintik őket,
és az Úr, aki kiválasztotta őket,
az Úr, ki megalkotta őket,
hagyja, aludjanak csak, míg el nem jó az idő.
Lassan, lassan, keze már a reggel lantján,
zenét fakaszt, míg alszanak.
Megfordulnak, s fordulás közben
szemükbe tűz a reggeli fény.
Felkelnek, ágyukból kilépve,
felkelnek, s hallják, hogy a finom szellő
magasztalja az Urat.
A cirkusz egyetlen dicsőítés,
dicsőíti az Urat.
A légtornászok, választott népe,
örökké örvend szeretetén.

Penelope és Mogador

*Egyszer Penelope, a kötél tán cosnő megkérdezte Mogadortól
hogyan tud oly kecsesen visszaérkezni miután
szaltót vetett lóháton.*

Mogador így felelt:

*olyan, mintha szél venne körül
vagy sötét felhő
én pedig benne lennék
hozzám is tartozik
és erőt ad ahhoz
hogy így tudjak ugrani*

Mire Penelope: ó, hát így van akkor.

Mogador meg így felelt: igen, azt hiszem így.

Másnap a porondon Mogador felszökkent a lóra.

Oldalvást ült a hátán s lassan félkört tett vele a porondon;

aztán egyetlen ugrással felállt a hátára;

tovább ügetett finoman egyensúlyozva a zene ütemére;

kinyújtott lábbal felugrott — kezével érintve lábfejét —

majd tett néhány kisebb ugrást is

keresztelve lábát akár a táncosok.

Aztán Oscar feldobott neki egy karikát.

Mogador megpörgette és a levegőbe repítette.

Elkapta,

felugrott,

és átszaltózott rajta!

És azt gondolta:

*láng vagyok
sötét felhő
madár;
leérek majd mint a zápor
a hegyi tóba
hogy örüljön Penelope
a kötél tán cosnő;*

*Egy lábon ért vissza, megbillent, vadul hadonászni
kezdett, és leesett a lóról.*

Penelopéra nézett,

és ismét felszökkent,

gyorsan ugrott egyet,

és Oscar már dobta is a karikát.

Felröppentette a levegőbe és elkapta.

Átszaltózott rajta

és azt gondolta:

mintha sötét felhőben lennék;

hozzám tartozik,

és erőt ad ahhoz

hogy így tudjak ugrani.

*Egy lábon ért vissza, megbillent, vadul hadonászni
kezdett, és leesett a lóról.*

Penelope a kötélhányós nő nyugodtan nézte.

Mogador ismét felszökött a lóra.

Oscar aggódva dobta felé a karikát.

Felrepítette és elkapta;

felugrott és átszaltózott rajta.

Azt gondolta:

madár vagyok és úgy is érek majd vissza, mint a madár!

*Egy lábon ért vissza, megbillent, vadul hadonászni
kezdett, és leesett a lóról.*

Mármost a Cristiani családban úgy szokás,

hogy aki háromszor leesik, azt fülön csípi,

hátracsavarják a karját,

és kidobják.

És pontosan így történt Mogadorral.

Aztán a cirkuszi zenekar ismét rázendített.

Mogador meg Penelopéra nézett:

majd a lóra pillantott és megpöccintette a fülét;

felszökött a lóra és ügyesen megállt;

egyetlen ugrással felegyenesedett és elkapta a karikát;

felröppentette és elkapta;

és aztán átszaltózott rajta.

Nem gondolt semmire.

Egyszerűen csak szaltót vetett —

és két lábbal ért vissza a ló hátára.

Aztán tett egy félkört a porondon

és gyönyörű ollóval szökött le a földre.

Penelope tapsolt,

összekulcsolta a kezét feje fölött és ujjongott mint a bokszoló.

Mogador rápillantott, majd vissza a lóra,

és két karjának mozdulatával azt üzenete

semmiség az egész.

Görföl Tibor fordításai